

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 30 December 1900

N:r 14

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Friherre Lave Beck-Friis* (med 1 porträtt). "*Kvast-Lisa*". Skizz af Gösta Gejer för HVAR 8 DAG. *Hur man gör pengar* (med 10 illustrationer). *När "Gneissau" var i Marstrand* (med 1 illustration). *Kinatruppernas intåg i Berlin* (med 3 illustrationer). *Norska krigsskolans 150-årsjubileum* (med 2 illustrationer). *En "ny" teater i Stockholm* (med 3 illustrationer). *En rätt besynnerlig pianohistoria*. För HVAR 8 DAG af —st—st. *Veckans porträttgalleri* (med 7 porträtt). *Våra nya domhufvande, I* (med 8 porträtt). *Godt nytt år*.

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Friherre LAVE BECK-FRIIS.

FRIHERRE LAVE BECK-FRIIS.

Det är en regel, från hvilken vår diplomati icke erbjuder mer än ett enda undantag, att våra sändebud icke behålla sina maktpåliggande uppdrag längre än till dess att de uppnått 65-årsåldern. Det enda undantaget göres af ministern i Köpenhamn frih. Lave Beck-Friis, som redan är ett godt stycke inne på sitt sextiosjunde. Att han ändå stannar utan att några invändningar göras däremot, det beror på, att gamle kong Kristian icke vill mista honom. I trettio år har han vant sig att ha med frih. Beck-Friis att göra som svenskt sändebud och han har under denna tid lärt sig att uppskatta honom och vill icke se något nytt och främmande ansikte. Men kong Kristian är icke ensam om att ha fäst sig vid frih. Beck-Friis. Den diplomatiska kårens doyen i Köpenhamn är allmänt uppburden, och när han häromdagen firade sitt trettioårsjubileum såsom svenskt sändebud vid det danska hofvet, var han föremål för en varm hyllning. »En stor allmänhet i de tre nordiska rikena känner», skref en dansk tidning, »hur utmärkt han fyllt sin ställning. Hans verksamhet prisas af talrika svenskar, norrmän och danskar. Hans personlighet åtnjuter högaktning i vida kretsar, i alla samhällslager, i diplomatiska kåren och ej minst af de båda skandinaviska kungahusen. Från dansk sida har han icke blott hedrats med Dannebrogordens storkors i brillianter, utan äfven med silfverkorset såsom en mycket sällsynt utmärkelse.»

Friherre Beck-Friis hade, innan han slog sig ned i Köpenhamn, efter avslutade universitetsstudier och en tids tjänstgöring i skånska hofrätten, varit attaché och sedan kabinetssekreterare i Petersburg samt legationssekreterare först i Konstantinopel och sedan i London.

Släkten Beck-Friis är af danskt ursprung. Det har kanske bidragit till, att han varit så i sitt esse i Köpenhamn. Men det är ganska länge sedan ätten, som ursprungligen hette Beck, kom till Sverige. Vid 1300-talets början omtalas en Johannes Beck, som beseglade det privilegium konung Erik då gaf ärkebiskopen i Lund, och en herr Sten Beck var länsherre på Helsingborg. Men det är icke alldeles säkert, att denna släkt hade något gemensamt med den släkt, som långt senare antog namnet Beck-Friis, sedan den genom arf kommit i besittning af Friisarnes stamgods Hevringsholm. När sedan Skåne blef svenskt, öfvergick en gren af ätten till Sverige. Riksrådet Joakim Beck-Friis blef 1870 friherre jämte sina bröder. Året därpå blef han själf greve, och sedan har grefvevärdigheten ätföljt den äldste sonen, son efter son, som också fått fideikommissen Böringe i Skåne och Fiholm i Sörmland på sin lott. På sistnämnda gods föddes frih. Lave Beck-Friis. Och där hade han kanske förblifvit, om han varit »doyen» bland bröderna. Nu blef han i stället doyen bland diplomaterna i Köpenhamn.

»KVA-ST-LISA».

Skizz af GÖSTA GEIJER för HVAR 8 DAG.

Ehuru »Kvast-Lisas» tid mest var upptagen af att förse andra på bygd och i by med kvastar, försummade hon därför aldrig att sopa rent för egna dörrar, där ett rent samvete var hennes bästa kvast. Hon var ett i allo märkligt undantag — och särskildt ett lyckligt sådant — från de flesta kvinnor af hennes ålder och kast, synnerligast i ett fall: bygdeskvallret. Aldrig fällde hon ett ondt ord, vare sig öfver andra eller sitt eget lifs öde, hur bittert detta än understundom kunde vara, utan hon hade städse — som man säger — tand för tunga.

Detta bar också syn för sagen, Gud nås så visst! Af hennes fordom så vackra tänder fans nu nämligen endast en kvar, som hög och smal stod där i all sin enslighet, lik ett grafmonument, vittnande om alltings förgängelse. Gammal, grå och skrynklig var hon äfven, och när man såg hennes framåtböjda, mot en lång stör sig lutande gestalt, helst i profil med den insjunkna munnen och hakan nästan tangerande näsan och det tofviga håret — såg henne så på afstånd mot det mörka skogsdjupet, samlande material till sitt föga vinstbringande förvärf, gaf hon en fullständig illusion åt barnsagornas typiska häxa. Men kom man henne närmare, blef intrycket något helt annat. Mera barnafromma och goda ögon än Kvast-Lisa hade ingen. I dem kunde det ibland blänka till som af en glimt, hvilket hade något af resignationen hos dem, hvilka helt och fullt kommit till en inre klarhet med sig själfva och ett lif efter detta.

På hafvets botten ligger den klara, strålande pärlan, om ock i musslans slagg. Människosjälens djup har ock sin glittrande pärla, som, trots omhöljets tarflighet, därför ej är mindre äkta. Därför var det äfven få som märkte, att Kvast-Lisa var gammal och ful.

Nu är hon död, men hennes minne lever. Lycklig den, hvars gärning är värd att minnas!

— — —
Det var julafton.

Den unge bruksprästen satt i sitt arbetsrum, och framför honom på skrifbordet låg predikan för julottan nyss färdig. Och där låg äfven en julgäfva, som, mer än tillfredsställelsen af hvilans befogenhet efter välförrättadt värf, vederkvickte hans själ med den högsta lycka. At denna hängaf han sig också helt och hållet under förbidan på den stund, då hans hustru för honom skulle förkunna, att julljusen i granen därute i salen voro tända.

Och ändock bestrålades hans inre i denna stund af ett ljus, hvars sken äfven för hans lekamliga öga tycktes liksom lysa upp hans annars så skumma kammare med en klarhet, som täflade med kvällens betydelsefulla stjärna.

Den tindrade redan, fastän aftonrodnaden ej ännu fullbordat sin erkläring på isblanka fjärdar från rosa och purpur till mörkaste violett och svart inemot de hvitramade strändernas skogsdunkel. Bakom björkdungens af rimfrost gnistrande, ulliga grenverk, eller emellan granskogens vid synran-

den taggiga krön, skiftade färgspelet däremot i guld, lilas och smaragd, å hvilket allt flera stjärnor höjde sina lågande bloss, tills de slutligen i milliarder öfversällade hela himmelens fäste. Naturen låg försänkt i slummer, tyst och stilla, sparfvarne i hafrekärven likaså. Domherrarne hade äfven följt deras manande exempel, sedan de i den gamla apeln därutanför fönstret med sina tunga, rekognoscerande rörelser skakat ner hela strömoln af drösande rimfrost, innan de funnit en lämplig och stadigvarande plats för nattens ro.

Men ju mera stunden med dess kvällning och växlande företeelser gled, desto mera vakna och ljusa blefvo prästens tankar och känslor. De slöto sig i minnet kring en bild, som från hans tidigaste barndom var omedelbart införlifvad med hans lifs ädlaste intryck. Och dock var denna bild blott en gammal, anspråkslös, hvardaglig tjänarinna. Sedan han förlorat sin mor, hade hon för honom varit i mors ställe. Och med hvilken fin, varsam hänsyn hade hon ej tagit hand om hans lifs vård!

Den hade börjat med barnsagorna, hvilka, huru naiva de än varit, alltid inneslutit ett tankekor, som för ynglingen spirat upp till en rik, och välsignelsebringande mognad. Och sedan han blifvit student, fann han under ferierna från studiernas trägna id i hennes sunda förstånd och värmade hjärtelag alltid en lugnande rekreation och en fullgod lösning på mången lifvets gåta, som lärdomen ej förmått tyda. Hon var och förblef i allt hans »lille mor» och han hennes »guldgosse».

Men en ferie, en julferie för resten, kom han hem mot vanligheten dyster och nedslagen. Han skulle nämligen då på själfva julafton infria en ekonomisk förpliktelse, bekräftad af den lagliga formens obevekliga häfd. Det »Sesam, öppna dig», som för honom i denna hederssak skulle visa en tillfredsställande och räddande utväg, hade han ej lyckats finna. Där nödvändigheten begränsar all mänsklig förmåga, äfven den bästa, hjälper ej häller alltid hvarken ambition eller heder. Hänvisad nästan uteslutande till sig själf för sina studiers bedrivande, led han dock bittert, ehuru förtrogen med motgången och bekymren. Och med honom led ej mindre »lille-mor». Till fadern, den despotiske, »stränge bruksförvaltaren», ville han ej vända sig. Men det gjorde »lille-mor». Hennes enträgna böner om hans moraliska skyldighet till mänskligt förbarmande möttes dock nu som förut endast af samma, vanliga argument: »Jag fick reda mig på egen hand, när jag var ung, därför bör pojken också kunna göra sammaledes.»

Då sade »lille-mor» upp sin plats och flyttade från det hem, där hon troget tjänat i öfver 40 år, ty det var i den gamla, goda tiden, då tjänarne på samma ställe mera räknade tjänsteåren än årslönen. Den ödesdigra julaftonen kom och med den ett bekymmer, som för »guldgossen» förbyttes till den mest öfverraskande glädje. En annan hade inlöst hans skuld, men hvem? Där om visste ingen.

Julafton efter julafton gick därefter sin gilla gång, utan att han, trots sina forskningar, lyckats få någon visshet om, hvem som varit hans räddare. Och lika oförklarligt föreföll det mången, hvarför

»lille-mor», som i flera år haft innestående en diger sparbanksbok, hyste in sig i en gammal, halft förfallen fåbodsstuga, halfsvait, slet och släpade med sina kvastar och bastmattor, då hon borde kunnat ha det mycket bättre. Men med åren blef »lille-mor» slutligen »Kvast-Lisa».

Så kom för henne en riktig lyckodag. »Guld-gossen», som alltsedan den där julafton ej besökt hembygden, skulle nu komma hem efter avslutade studier och tillträda brukets predikantsyssla. Men den välkomsthälsning, hvarmed hon skulle mottaga honom och åt hvilken hon så mycket gladt sig, blef för henne äfven ett förval till lifvet.

Han fick dock bringa henne den sista gården, och den vardt äfven hans första prästerliga förättning.

Innan hennes lifsgnista för alltid slocknade, hann hon dock skänka honom sin varmaste välsignelse och — sitt testamente: ett väl omslaget och noga förseglat paket, hvilket han likvisst ej skulle få öppna förrän påföljande julafton.

Och sedan han slutit hennes ögonlock, gick han med sin gåfva, men äfven med en annan, ej mindre dyrbar, och som hon gifvit honom: sättet att — så präst han var — värdigt dö, sedan hon förut lärt honom att värdigt lefva.

Och nu hade han tagit kännedom af hennes testamente. Det inneslöt en gammal bibel, och vid det han vände dess gulnade, nötta blad låg plötsligt emellan dem ett papper, en talisman, hvilken upplyste, att den räddande och hemlighetsfulla hjälp, julaftonen från fordom, liksom testamentet, kommit från samma gifmilda hand.

Prästen förde boken till sina läppar och kysste den med andaktsfull vördnad. Det var således därför, för att lätta hans lifs bekymmer, som hon så stilla, ofrevilligt och förnöjsamt på sin äldersdags dagar underkastat sig långa års sträfvan af mödor och umbäranden.

Och ju mera han tänkte härför, desto mera blef denna — i yttre bemärkelse så oansenliga och obetydliga kvinna — till en idol af sant ädel och mänsklig storhet. Med hans tankar förenade sig ofrivilligt skaldens: »Hvad stort sker, sker tyst». Ty stort är att kunna bära försakelsen, utan att känna tyngden af dess börda, stort att kunna göra det goda, ej för belöning, utan för det godas egen skull.

Och den unge prästen satt där och vände och vände och såg på sin gåfva, under det känslorna i hans inre växte allt rikare och fullare, medan äfven en innerligt tacksam — om ock djupt vemodsblandad — lycka höjde sig allt mer och mer, tills den slutligen fyllde hans ögon med en fuktig glans.

Och det inre öfvermåttat tog slutligen ord, djupa och varma: »Väl om mången kunde beteckna fortgången af sitt studium med dylika bokmärken, vittnesbörd för sådana ädla gärningar, hur lärorikt — särskildt för denna pösande lärdom som trots allt sitt vetande, alla sina kunskaper dock ej förmår omsätta dem i *bildning*, lifvets högsta sanna bildning: *hjärtats*.

HUR MAN GÖR PÄNGAR.

NÅGRA INTERIÖRER FRÅN DET NYRESTAURERADE SVENSKA MYNTVERKET.

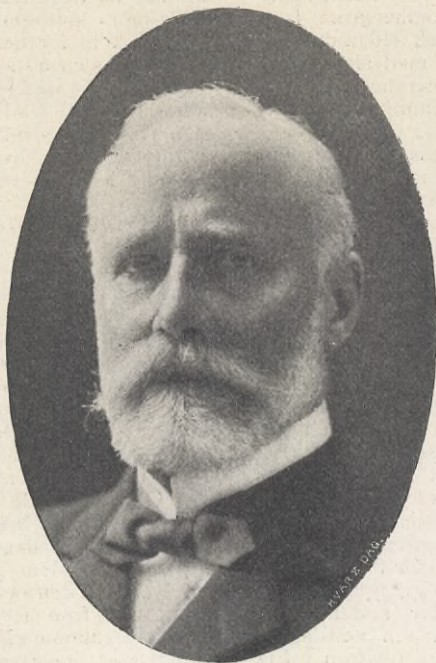
Fotografier för HVAR 8 DAG.

Genom tillmötesgående af myntverkets chef ha vi lyckats med vår fotograf få tillträde till dess intressanta verkstäder, som under sommaren och hösten undergått en genomgripande restaurering och försatts med flera nya tidsenliga maskiner.

Ehuru det rent praktiska intresset af att ha kännedom om hur det går till att göra pängar, icke är särdeles stort, då man tyvärr icke utan efterräkningar kan göra något bruk däraf, så torde säkert våra läsare ändå ha lust att höra ett och annat om proceduren.

Lite hvar vet kanske, att det svenska myntverket är beläget på Kungsholmen i Stockholm. Från början lär det ha haft sin plats på »Myntholmen», alias »Kyrkholmen», ungefär på samma ställe, där Nationalmuseum nu ligger. Därifrån flyttades det till Gråmunkeholmen (Riddarholmen) och vidare till Helgeandsholmen, hvarifrån det utträngdes af Karl XI:s hofstall och inrymdes i kanslihuset, tills det för femtio år sedan fick sin nuvarande fristad.

Ända till Gustaf I:s tid var myntningen öfver-

MYNTDIREKTÖR E. BRUSEWITZ.

lämnad åt enskilda personer och korporationer, men anförtröddes då åt en särskild förordnad myntmästare, som från början lydde under Räknekammaren och sedan dess sorterat under olika myndigheter. För närvarande står myntverket under ledning af en myntdirektör och lyder under finansdepartementet.

Under myntdirektör *E. Brusewitz*' sakkunniga ledning företaga vi då en rond genom »verkstäderna». Vi börja med smältrummet, och taga — det kunna vi ju kosta på oss — guldets till material för våra studier. Det är naturligtvis betydligt intressantare att följa tillkomsten af ett guldmynt än af en simpel kopparpänning — fast de visserligen tillkomma på ungefär samma sätt.

Ett guldmynt består som bekant icke utaf rent guld, utan innehåller endast $\frac{9}{10}$ af denna metall, medan den återstående tiondedelen är koppar. De rätta proportionerna af de båda metallerna smältas i deglar af grafit genom uppvärmning i en dragugn. (Fig. 1). Sedan blandningen väl omrörts med en grafitstake, utgjutes den i kokiller af tackjärn, försedda med

K. SVENSKA MYNTVERKET.

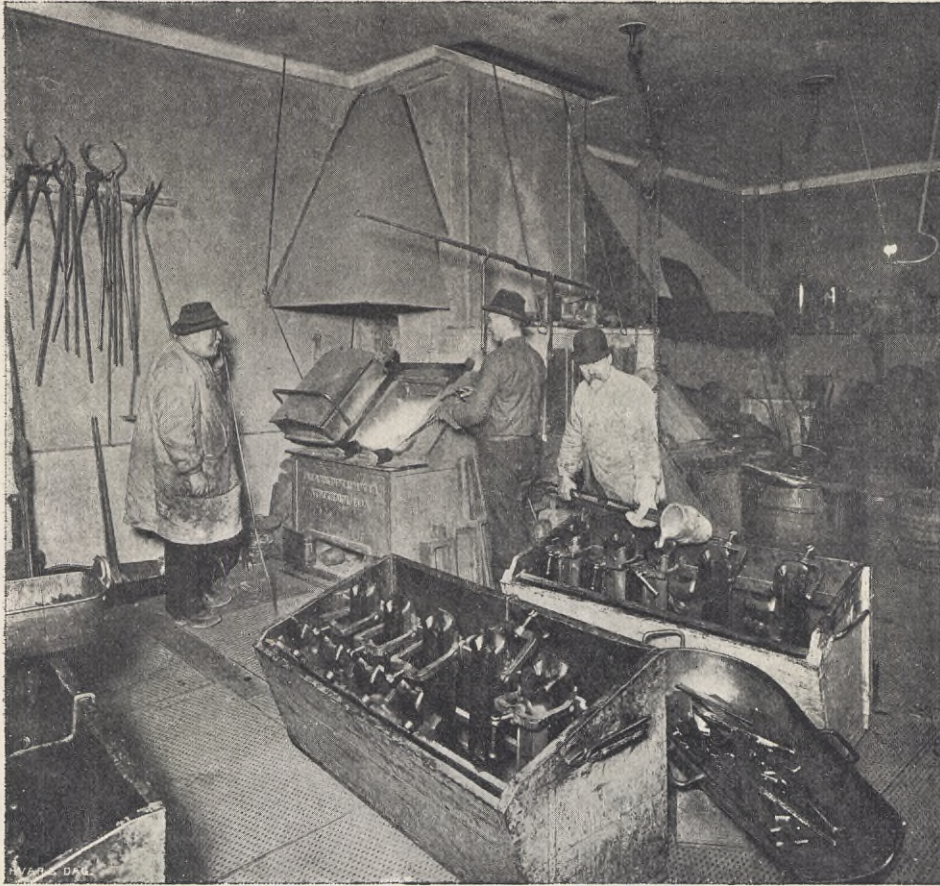

Fig 1.
GULDSMÄLT-
NING.

spår af 8 mm. tjocklek och en bredd, som är olika för hvarje myntsort. De på detta sätt erhållna tenarna, som noga proberas, utvalsas sedan i valsverket (fig. 2) till tunna plåtar med en tjocklek

motsvarande den afsedda myntsorten. Ur dessa plåtar utklippas sedan med en maskin runda plattor (fig. 3). Det är de blifvande mynten.

En automatisk vägningsapparat (fig. 4) urskiljer

Fig. 2.
VALSVERKET,
DÄR GULDET
UTVALSAS
'TILL TENAR.'

dem, som hafva den fastställda vikten. De, som befinnas för lätta, smältas ned igen; de, som äro för tunga, läggas i en hyllingsmaskin, som skrapar bort några milligram. Sedan de plattor, som sålunda bestått profvet, underkastats en kontrollvägning i en annan vägningsapparat och genomgått en ny maskin, som stukar upp kanten, (fig. 5), äro de färdiga för präglingen.

Vägen till präglingsrummet går genom glödningsrummet, där plattorna få den erforderliga smidbarheten och skuras blanka i roterande tunnor. I präglingsrummet mottagas de af myntprässarne, som genom starkt tryck mellan tvänne graverade stålstämplar gifva dem deras slutliga utseende.

Men ännu är det ingen säkerhet, att de få komma ut i världen. Dessförinnan måste de passera räknekammaren, där klangen pröfvas och möjligen spruckna mynt fränskiljas. De felfria uppräknas i påsar, som innehålla 20,000 kronor vardera och — sedan ytterligare en pröfning af guldmyntens halt verkstälts — förseglas.

Silfvermynten justeras kilogramvis med undantag af 1- och 2-kronorna, hvilka liksom guldmynten vägas styckvis innan de präglas.

Den, som önskar en påse silfvermynt, har endast att rekvirera. Dock mottagas icke beställningar på mindre än 500 kronor af hvarje sort och dessa effektueras visserligen ej heller utan kontant insändande af guldmynt eller sedlar.

Så går det till att göra pengar. Det är som man finner enkelt nog,

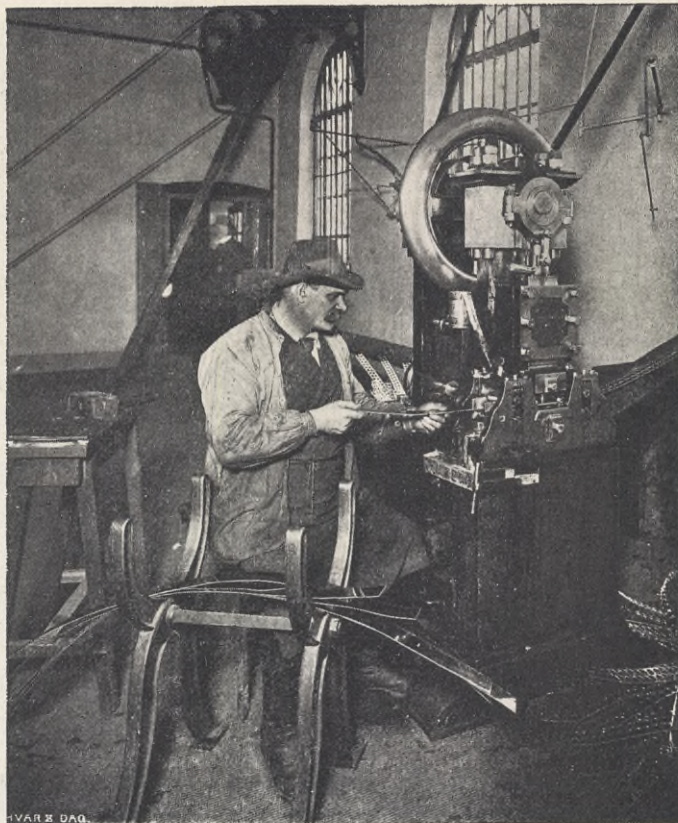

Fig. 3. MASKIN FÖR UTKLIPPNING AF MYNTPLATTOR.

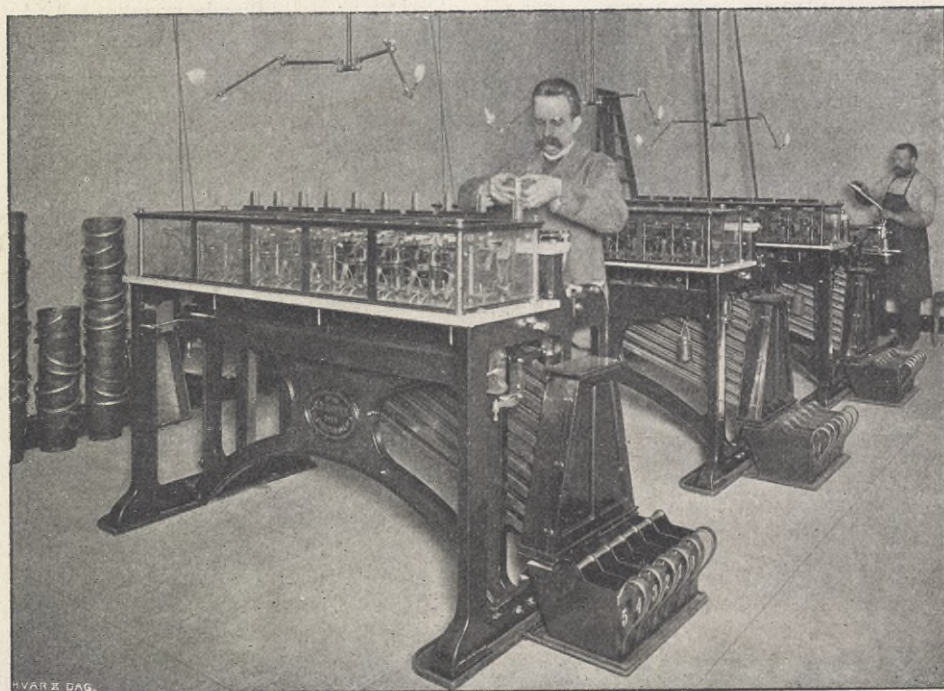

Fig. 4.
AUTOMATISK
VÄGNINGS-
APPARAT FÖR
JUSTERING
OCH KON-
TROLLVÄG-
NING AF MYN-
TEN.

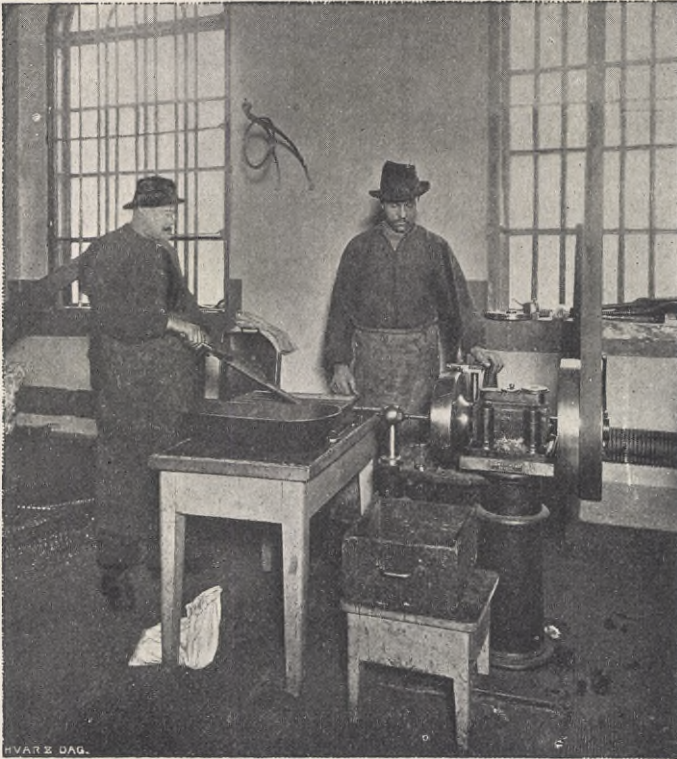

Fig. 5. MASKIN FÖR UPPSTUKNING AF KANTEN Å MYNTPLATTORNA.

om man disponerar öfver ett myntverk — ehuru visserligen icke på långt när så enkelt som att omsätta dem.

Hvarje svensk medborgare som till myntverket inlämnar guld af tillräcklig renhet äger att därför erhålla guldmynt mot erläggande af $\frac{1}{4}$ procent af det utmyntade beloppets värde.

*

Präglingen af medaljer, som i Sverige nästan uteslutande verkställes vid myntverket, och som under de sista åren gått i större skala än förut, sker numera till största delen i en från Paris införskrifven skrufpress (fig. 7), hvilken drivves af den för alla verkstäderna gemensamma ångmaskinen (fig. 8). Med undantag af förarbetet sker präglingen på ett med myntpräglingen likartadt sätt, men under det 60 stora mynt kunna slås på en minut fordrar ofta förfärdigandet af en enda medalj 60 minuter. Till följd af gravyrens djuplek å stämplarne måste nämligen medaljen underkastas åtskilliga slag af medaljpressen och glödgas emellan hvarje slag för att den af slagget uppkomna hårdheten hos metallen skall minskas.

En större medalj har att undergå 30 å 40 särskilda operationer, innan den är färdig.

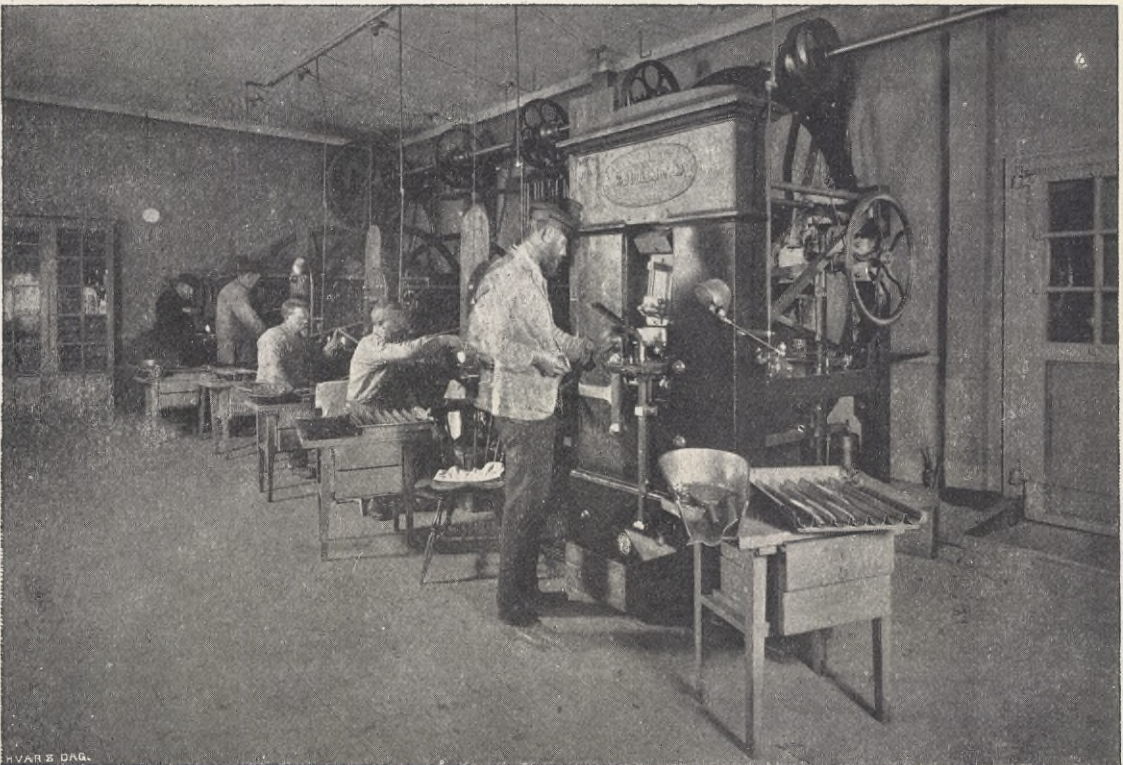

Fig. 6. MYNTPRÄGLINGSRUMMET.

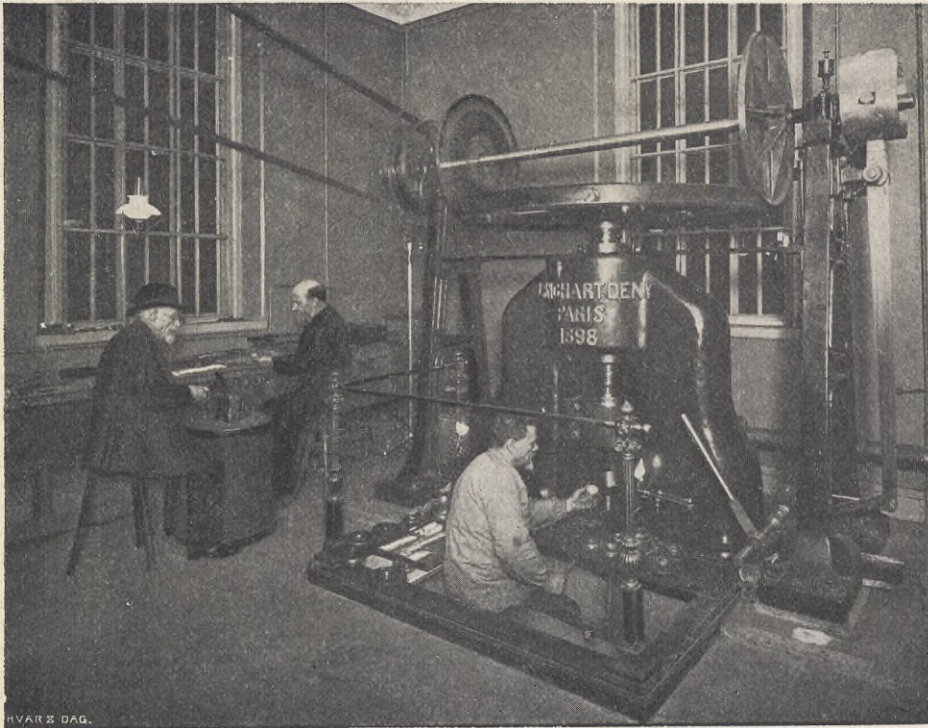

Fig. 7.
MEDALJVERK-
STADEN.

Det faller af sig själf, att det är ett betydande mått af vaksamhet, omtanke och teknisk insikt, som behöfs för skötseln af ett verk, där precisionen spelar en så afgörande roll som vid mynttillverkningen, och det, som vid en ytlig blick på arbetet ser enkelt nog ut, får därigenom i själfva verket en helt annan karaktär. I all synnerhet är ju ledningen ansvarsfull, och direktör Brusewitz, som under en lång följd af år haft på sin lott denna maktpåliggande befattning skulle kanske icke vilja underskrifva vårt yttrande härofvan, att »det är lätt att göra pengar, när man disponerar öfver ett myntverk.»

Man talar om »guldets prosa». Och nog är tillverkningssättet af »de välsignade slantarne» en om icke enkel så skälig prosaisk procedur. Men omsättningen!

Hvad skulle icke en stor del af denna klingande valuta kunna berätta sedan den gjort endast *en* liten rond genom landet. Det blefve »guldets poesi» — en poesi, som visst icke alltid hade att kväda om gyllene dagar utan tvärtom.

»Guldets prosa» — det är den i kassahalfven nedlästa, eller i gömmor undanstoppade valutan!

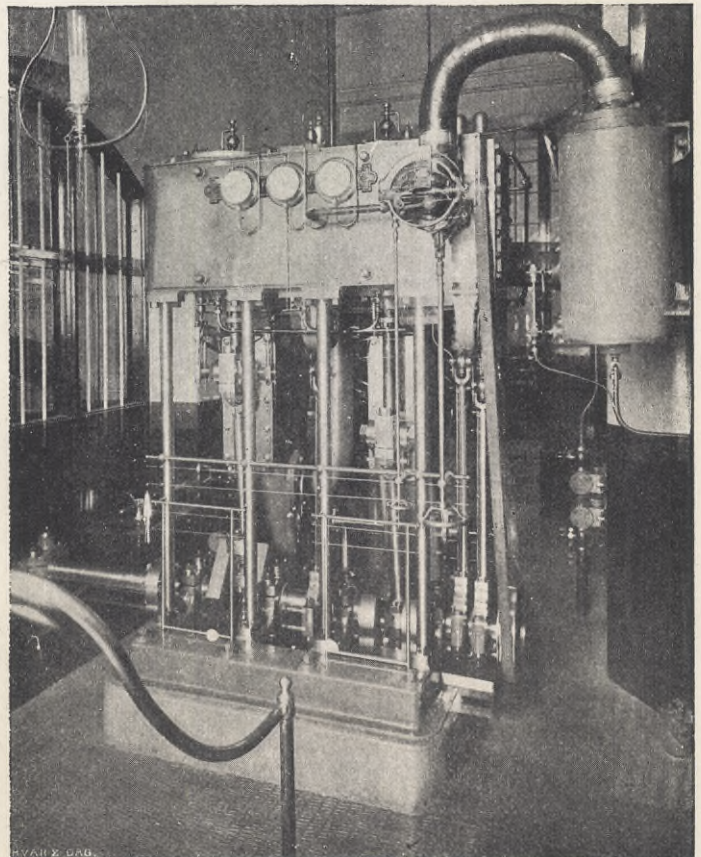

Fig. 8. ÅNGMASKINEN.

NÄR »GNEISENAU» VAR I MARSTRAND.

Amatörfoto. Otto Svensson.

»GNEISENAU» I MARSTRAND:
Det mannas rå och saluterats för »Drott».

Samtidigt med att en del af de tyska trupperna från Kina kunde hälsas lyckligt och välkomna åter hem inlöpte strax före jul sorgebudskapet om skolfartyget »Gneisenau» förlisning utanför det sköna Malaga. Genom välkomstjublet skära nu i hela Tyskland saktadens klagotoner. I ett femtiotal hem blef julens frid och glädje till en sorgens minneshögtid.

Det dystra i olyckan förminskas heller ingalunda däraf att »Gneisenau»-olyckan är den senaste i en hel rad katastrofer, hvilka på en kort följd af år drabbat den stora tyska marinen.

»Gneisenau» var väl bekant i Sverige, både i Stockholm från ett senare besök och från Väst-kusten, där det tyska skolfartyget för något öfver sex år sedan gästade Marstrand. Vår bild är just från dessa dagar, i det ögonblick då det »mannas rå» och saluterats för det svenska kungsfartyget.

Det var en strålande sommardag 1894 det stolta »Gneisenau» gled in i Marstrands hamn och förankrade strax intill chefsfartyget »Drotts» ankarplats. Konung Oscar hade samma dag med inbjudna badgäster företagit en utfärd i bohusslänska skärgården. När »Drott» på e. m. återkom till Marstrand och seglade in i hamnen, mannade besättningen å det tyska örlogsfartyget rå, och salutskotten dånade från »Gneisenau», som med

den korskrönta örlogsflaggan låg där hvit och glänsande i solskenet. Det var ett praktfullt och storartadt skådespel, som icke gått ur de många närvarandes minne.

Flera dagar låg »Gneisenau» kvar i Marstrand, och det var helt naturligt att de utländska sjöofficerarne med lif och lust skulle deltaga i de nöjen, som vid denna badort stodo till buds. Den skälmen Amor dref sitt spel så att en af officerarne senare hemförde som brud en ung tärna ur våra allra främsta adelsläkter.

Men ej endast glädjen knyter sig vid detta »Gneisenau» minne. Under de korta dagarne i Marstrand drunknade under badning en sjöman från fartyget och blef begravnen i »Sveriges Madeira». Denna begravning var en af de vackraste och mest gripande man där någonsin bevittnat. Under musik och följd af en lång procession fördes den döde till en undangömd vrå af Marstrands stora kyrkogård, och höljd i kransar, med den svarthvita tyska flaggan täckande kistan, sänktes han ned i grafven. Skeppspredikanten höll ett gripande tal öfver den bortgångne under det dödssaluten dånade från fartyget där ute i hamnen — —

Det är både ljusa och mörka minnen, som knyta sig vid »Gneisenau» besök i de svenska farvattnen, minnen, som än skarpare framträda, då det ståtliga fartyget nu krossats mot de gamla klipporna nere vid Sydeuropas lika fagra som osäkra kust.

*

Om orsaken till katastrofen, hvilken kostat närmare ett 50-tal personer — däribland fartygets befälhafvare kapten Kretschmar — ha i prässen varit synliga flera uppgifter. Dock torde oförsiktigheten att icke ha haft ångan uppe vållat olyckan. Det var nämligen fartyget icke möjligt att ånga ut undan den underklippkransade stranden, mot hvilken stormen dref detsamma.

KINATRUPPERNAS INTÅG I BERLIN.

FRÅN HVAR 8 DAGS BERLIN-KORRESPONDENT.

Icke var det ett skådespel, liknande det som utspelades vid Cityfrivilliges intåg i London, som Berlin blef vittne till i söndags, då en del af 1000 med ångaren Köln från Kina återvände tyske krigare på käjsar Wilhelms befallning företogo en triumfvandring genom Berlin. Men det var dock ett storartadt skådespel, hvilket icke hade de fula sidor att uppvisa som Londonintåget. En till hundrausen uppgående folkmassa kantade kinakrigarnes väg ända från Lehrter bangård genom gatorna, utmed Unter den Linden och ända fram till Tyghuset, där käjsaren, käjsarinnan, prinsarne och generalitetet mottog triumfatorerna. Hela Berlin var

kineskanoner. Efter dessa följde hederskompaniet. In på Berlins för triumftåg så lämpliga triumfgata, Unter den Linden, marscherade tåget genom den ståtliga »Brandenburger Thor». Illustrationen här nedan visar just det ögonblick, då intåget genom »Brandenburger Thor» och öfver Pariser Platz försiggår. Under Lindens gamla, berömda ekar skrider tåget så sakta fram, helsadt af jubelvägor från folket; det passerar Fredrik den stores väldiga staty vid slutet af Lindallén och taga ställning på den stora platsen framför Tyghuset, där käjsaren med sitt lysande följte väntade. Vid Brandenburger Thor hade Berlins öfverborgmästare helsat marin-

DE TYSKA KINATRUPPERNAS INTÅG I BERLIN: Trupperna passera Brandenburger Thor.

dagen till ära klädd i en rik flaggskrud, folket hurrade och jublade, och från de af människor fullsatta fönstren utmed triumfvägen samt från taken syntes ett haf af viftande näsdukar.

Kinakrigarne — fyra marinkompanier — mottogs på järnvägsstationen af Berlins kommandant samt af ett hederskompani ur käjsar Alexanders gardesgrenadierregemente, som spelade »Präsentirmarschen, då de blå gossarne marscherade förbi. I spetsen för det imponanta tåget gick spelet, därefter följde fanorna, burna af underofficerare, efter dem de fyra marinkompanierna och därefter de förste till Tyskland framkomna segertroféerna från Kina, 7 vid stormningen af Takuforten tagna

soldaterna med ett tal; här helsade käjsaren dem med ett anförande.

I de trupper, som deltog i triumftåget i Berlin, befunno sig 7 af de 50, som omedelbart iöre Pekingjárnvägens förstöring sändes från Taku till Peking och såsom gesandtskapsvakt deltog i belägringen där. Vidare funnos 13 från 3:dje sjöbataljonen, som deltagit i striderna vid Tientsin, samt därjämte aflösningsmanskap från kanonbåten »Iltis», som hade ledningen vid angreppet på Takuforten. I slutet af tåget gingo ett 40-tal lätt sårade, medan 15 svårare sårade i droskor förts till sjukhus.

Utom kanonerna, medförde dessa trupper äfven en annan krigstrofé, som folket förgäfvess spejade

Foto Anschütz, Berlin.

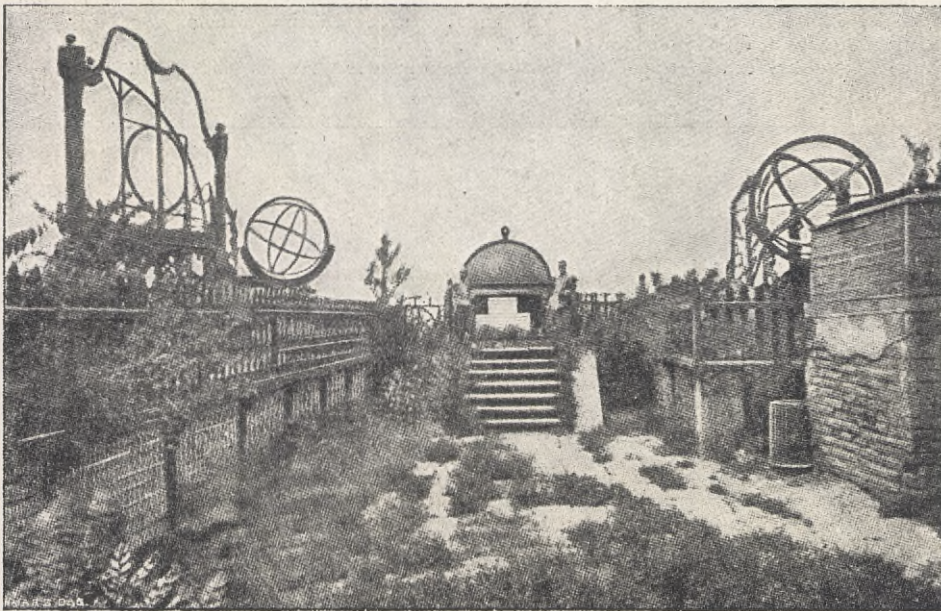
KÄJSAREN MOTTAGER KINASOLDATERNA FRAMFÖR TYGHUSET.

(Käjsaren synes i slängkappa, käjsarinnan å balkongen.)

efter. Det var en stor drakfana, som gifvetvis hölls dold.

Trängseln bland äfven dessa ovanligt behär-

skade folkmassor var ändå så stor, att polisen hade stora svårigheter. Omkring 20⁰ personer blefvo förda till räddningsstationerna.

En konflikt höll på att utbryta mellan de europeiska makterna i Kina, när en af dem lagt beslag på de gamla från 16:de och 17:de århundradena härstammande, synnerligen dyrbara instrumenten. Då ingen af nationerna vill afstå dem till den andre, få de kanske stå kvar i Peking.

Den gamla fabeln om röfvarne och åsnan

ANTIKA ASTRONOMISKA INSTRUMENT I PEKING.

Anledningen till en europeisk konflikt.

NORSKA KRIGSSKOLANS 150-ÅRSJUBILEUM.

Fotografier för HVAR 8 DAG af Skarpmoen, Kristiania.

Den 16 december 1750 grundades den norska krigsskolan, en af de äldre institutioner i sitt slag i Europa. Att den under sin första tid arbetade under vanskliga förhållanden är lika faktiskt som det är begripligt, att den från och med Norges skiljande från Danmark och konstituerande som fritt och själfständigt rike gått stadigt framåt och nu är en första klassens skola för norska officerare.

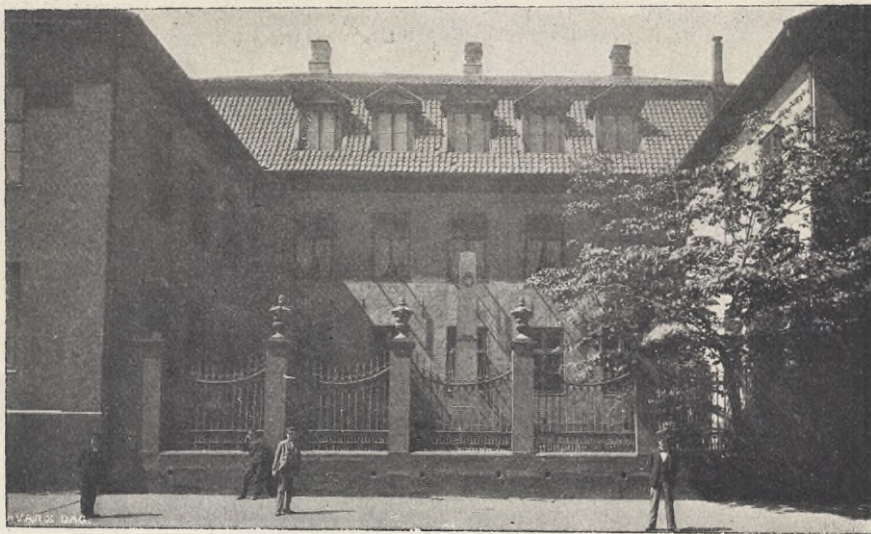
Det var på initiativ af fältmarskalk H. I. Arnold, som konung Fredrik V ofvannämnda dag befallde upprättandet af en »fri matematisk Skole i Christiania udi VORT Rige Norge». Detta var början till skolan. Våren därpå var undervisningen i full gång med 35 elever och ett år därefter fick skolan eget hus. Om dess blygsamma början tala utgifterna för 1753 ett vältaligt språk:

Informatoren udi Matematiquen	100	Rigsdaler
» » Artilleriet	50	»
Ridse- og Teigningsmesteren . . .	30	»
Teigne- og Ridsematerialier	11	»
Bøger, Instrumenter og Modeller	100	»

Så 291 Rigsdaler

År 1775 utgafs ett nytt reglemente med påbud om undervisning i »de praktiske militære Discipliner». Med år 1800 fick skolan till ledare kapten D. Hegermann, som gjorde den till en verkligt militär fackskola så att elevantalet 1812 uppgått

till 135. Norges frigörelse blef en afgörande vändpunkt för skolan. År 1816 upprättades en högskola för artilleri- och ingenjörsofficerarne; 1820

GAMLA KRIGSSKOLEHUSET I KRISTIANIA.

sammanslogs undervisningen efter en ny plan i »Den kongelige norske Krigsskole».

År 1899 fick skolan sin nyaste moderna plan. Dess ordinarie utgiftsstat är nu $\frac{1}{3}$ mill. kr. och den kunde med stolthet fira sitt jubileum.

Stortingets venster hade ansett sig böra afslå yrkandet om anslag för jubiléets firande, hvilket emellertid försiggick med all glans tack vare konung Oscars personliga ingripande. Konungen ställde ur egen börs en vacker summa till disposition. Fästens vackraste del var kadetternas defilé samt kronprinsen-regentens varmhjärtade tal, hvilket andades så uppriktiga känslor för Norge, att h. k. h. härigenom ytterligare stärkt sin nu väl grundade popularitet i vårt broderland.

KADETTERNA GÖRA HALT FRAMFÖR PRÜDZ' MINNESSTEN PÅ FÄSTNINGEN.

EN »NY» TEATER I STOCKHOLM.

I lördags öppnade Södra teatern sina sedan ett halft år tillbaka stängda portar. Och den publik, som infunnit sig för att taga den »nya» lokalen i skarskådande hade ganska svårt att i densamma känna igen den gamla, förfallna, konstbygda, som den förra våren lämnade. Scen och salong hade vidgats ut, de gamla trånga bänkarne, där man förr pröfvat »konstens martyrskap», hade ersatts af nya, där man kunde sitta nästan bekvämt. Och tak, väggar och golf hade fått färg och elegans. Man saknade ingenting, icke ens — åtminstone så länge man ännu njöt af den första nyhetens behag — det gamla borgerliga gemyt, den stämning af »Södern», som man vant sig att förbinda med den gamla teatern. Man saknade icke

DIREKTÖR ALBERT RANFT.

Foto. Thorncliff, Sthlm.

SÖDRA TEATERN.

tills, lägger han sig kanske snart till med ännu ett par stycken. Kanske nöjer han sig dock med, hvad han har och beflitar sig — såsom han hittills i allmänhet gjort — om att där samla eliten af svenska skådespelarekrafter och det gångbaraste af den moderna scenkonsten. Det är ju en vacker uppgift. Och klok desslikes.

ens Gustaf Bergström — hvilket man dock med säkerhet snart nog kommer att göra.

Det sägs, att Södra teatern skall bli direktör Albert Ranfts personliga skyddsling. Han kan ju icke hinna egna samma omvårdnad själf åt alla tre Stockholmsscenerna, som lyda under hans spira. Han kan icke vara allestädes närvarande, om än det ibland sett så ut under dessa åtta år — längre är det icke — han tillämpat sin nya regim för teaterledning. Der var som direktör för Göteborgs stora teater och samtidigt för ett kringresande sällskap han började. Dessförinnan hade han visserligen i midten af 80-talet under ett par år haft egen trupp, men icke mer än *en*.

Nu har han, som sagdt, tre bara i Stockholm, och är honom framgången lika huld som hit-

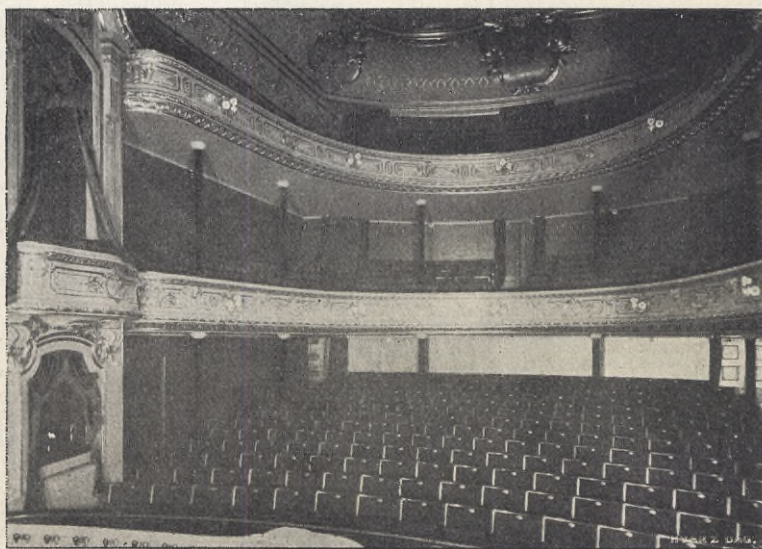

Foto. Thorncliff, Sthlm.

SÖDRA TEATERNS SALONG.

EN RÄTT BESYNNERLIG PIANO-HISTORIA.

För HVAR 8 DAG af —st.—st.

Det var en stor soaré i ett stort hus — eller kanske skola vi till och med kalla det af-tonunderhållning. Hon var en ryktbar artist med tvänne krångliga namn, ett söderns barn, som dit-bjudits och betalats att föredraga några musiknum-mer för att de öfriga gästerna skulle kunna gäspa mera obemärkt.

Jag hade då ej ännu slitit ut min första frack, hade två skisser i tryck och ett obestämdt antal ungdomssvärmerier bakom mig samt fann tillva-ron alldeles förtjusande melankolisk.

Vid gifvet tecken slog sig den ryktbara arti-sten ned vid pianot.

Värdinnan bad mig vara snäll och vända no-terna, ty jag stod närmast till.

»Med nöje», bugade jag och släppte min dam, den där för resten var tämligen hårdkonverserad.

Framkommen till den ryktbara artisten sade jag:

»Madame, gör mig den tjänsten att blinka med det högra ögat när vi trumfat igenom sidan.»

»Mais mon Dieu, pourquoi cela?»

»Jo, hur skulle jag annars veta när vi hunnit dit?»

»Kan ni inte läsa noter då?»

»Jag kan inte skilja höga D från tvåstrukna Z, och inte har jag någon lust att lära mig det heller, bedyrade jag.»

Den ryktbara artisten kastade sig baklänges i stolen, gapskrattade som en liten gamin. Hela salongen undrade hvad vi egentligen hade för kuckel för oss därborta vid pianot, och jag läste med stora bokstäfver i min pappas min: Hvad tusan har nu pojksvalpen hittat på för galenskaper igen!

Men den ryktbara artisten tittade på mig och sade:

»Hör Ni, vi måste bestämdt bli bekanta!»

Jag bugade mig.

Sedan sade hon:

»Äro *alla* svenskar så där . . . så där . . . sådana som Ni?»

Jag bröstdade mig.

»Flertalet, madame, flertalet! Det ligger i blodet. — Men ska vi inte dra på med speleriet nu? desto förr äro vi ifrån det . . .»

»Jo, ni har rätt! —

Så vände hon blicken från mig till noterna, och lät händerna sjunka ned på tangenterna. Och se, i samma stund skiftade ögonen uttryck. Den glittrerglans skrattet förlänat dem gled bort och gick hädan, blicken blef forskande och tung och skådade djupt och vidt. Det var blicken från ett snille, som gått hem till sin värld och den skimrade och lockade som en stjärna, som en fjärran stjärna.

Hon spelade någon slags rhapsodi — inte vet jag nu heller, om det just var en sådan. Men någonting i den där stilen var det väl emellertid.

I alla händelser var det en komposition, som fordrade en fenomenal teknik, en halsbrytande fingerfärdighet.

Tonerna trängdes om hvarandra huller om buller i ett skunt hvalf, sluppo omsider ut i det fria, omfamnade hvarandra, jublade, mörkret var fördrifvet, ljuset strömmade i vida vågor ned öfver en glädjesorlande värld och det spirade fram rosor omkring situationen, små blekröda rosor, som knop-pades och öppnade sig och lågo högt uppe i dis-kanten . . .

Det var ett ansträngande stycke hon föredrog, förfärligt ansträngande. Hennes ansikte blef små-ningom glödhettadt, och svettpärlorna sprungo fram på hennes panna.

Men regelbundet vid slutet af hvarje sida blinkade hon troget med högra ögat och då satt där en glimt af det stora skrattet och spökade i mun-gipan.

Men — och nu kommer det allra värsta!

Men plötsligt samlade sig svettdröpparna på hennes panna i en endaste en, hvilka konsolide-rade sig och stiftade ett bolag och beskrefvo en vintergata öfver hennes näsrygg och blef på si-stone hängande alldeles precis just på nästippen.

Där hängde den nu och blinkade försmädligt åt de bägge pianoljusen.

Milda makter!

Den ryktbara artisten kastade nacken tillbaka, aj, där blef ett falskt ackord — men den hängde där ändå. Hon ruskade hastigt på hufvudet — men den satt där lika evigt!

Situationen var afgjordt drastisk.

Jag stod och fänstirrade tills allting domnade och bleknade bort och det ej fanns något annat till för mig i hela världsalltet än den där lilla glittrande droppen, absolut ingenting annat.

Så tog jag upp min näsduk och tryckte den mot den ryktbara artistens näsa.

Ingen kunde hafva gjort det mera lätt, mera hänsynsfullt — men ändå . . .

Nå, den stora artisten spelade stycket till slut.

Men när hon reste sig från pianot, vände hon applåderna ryggen och hväste till mig: *Imbécile!*

Minuten därefter stod jag vid buffeten och drack anisett ur en seidel samt åt gåslefverpastej, den där jag sorgfälligt beströk med senap.

Människor talade till mig — många människor talade till mig, men jag var förströdd och mitt tal var ett underligt tal. Och de gingo ifrån mig, skakande på hufvudet.

Sedan stälde de sig i grupper två och två eller tre och tre eller fyra och fyra eller hur som helst, för resten, och talade på en gång och beto i sina näsdukar. Men deras axlar hoppade.

Dock, den ryktbara artistens vagn var framkörd och någon sade mig att hon ville bjuda mig farväl.

Jag traskade ut i tamburen där hon stod i sin långa chinchillakappa.

Så bugade jag mig och förde hennes smala, juveltyngda fingrar till mina läppar.

— Je vous pardonne, mon bleu garçon, sade hon och försvann i ett pärlemorleende . . .

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

STOCKHOLMS NYE BRANDCHEF.

E. SABELSTRÖM.

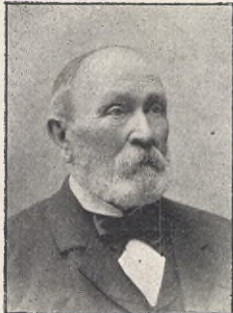
Till den ansvarsfulla befattningen som chef för huvudstadens brandkår efter kommandörkapten Hollstén, som med detta år lämnar sin befattning, har utsetts brandkaptenen, kaptenen i armén *Ernst Sabelström*.

Den nye brandchefen var så godt som själfskrifven till platsen. Sedan mer än ett tiotal år tillbaka hade han bredvid den gamle chefen kämpat mot det hemska elementet. Sedan 1896 var han befälhafvare öfver Katarina brandstation, den modärnaste i Stockholm. Kapten Sabelström är född 1860 och står således i blomman af sin ålder. Han har under sin tjänstgöring i huvudstaden förvärfvat de präktigaste vitsord för plikttrohet, nit och intresse. Han är en lugn, kraftig natur och en sympatisk personlighet — synnerligen lämpliga egenskaper för en man med hans ställning, i hvilken han säkert kommer att ytterligare stärka den popularitet, han redan kan vara stolt öfver.

A. J. JUHLIN.

HYLLNING.

C. J. STAHERE.

Rektor *Anders Julius Juhlin* i Skara blef den 20 dennes föremål för en lika storartad som välförtjänt hyllning af Skaraborna. Den bragtes honom som ett tack närmast för hvad rektor Juhlin gjort för att skaffa staden friskt och rent vatten och mera ljus. Vattenlednings- och elektricitetsverken äro främst rektor Juhlins verk. Rektor Juhlin har ock under de år han tillhört samhället varit en för dess förkofran å alla områden högst verksam medborgare.

DÖDSFALL.

Den 30 nov. afled i huvudstaden svenska apotekarekårens äldste medlem *Carl Johan Stahre*, 85 år gammal. Stahre inköpte 1846 apoteket »Engeln» i hörnet af Trievaldsgränd vid Kornhamnstorg. Han sålde det 1857 och var sedan under en följd af år tjänsteman i Stockholms läns brandstods-bolag. Den vördade gamle efterlämnar minnet af en gamla tiders hedersman.

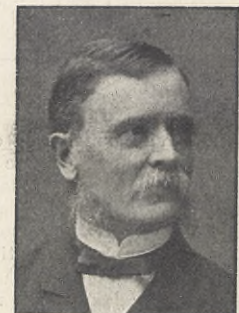
R. A. ARFWIDSON.

Brukseparen *Robert August Arfwidson* afled den 27 nov. å sin egendom Åstorp i Södermanland vid nyss fyllda 69 år. Efter det nya representationsskickets införande valdes A. 1866 till riksdagsman i Andra kammaren för Öster- och Väster-Rekarne härads valkrets samt bevistade riksdagarna 1867—1869. Därefter representerade han samma valkrets ånyo under riksdagarna 1870—1881. I riksdagen tillhörde han frihandelsgruppen samt väckte vid 1881 års riksdag motion om utfärdande af en lag till vivisektionens afskaffande. Såsom enskild person var han en allmänt ansedd och aktad man.

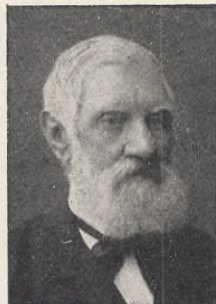
B. LINDEROTH.

Fru *Betty Linderoth*, född Cedergren, enka efter den framstående urnakaren i Stockholm G. V. Linderoth och mor till firmans nuvarande innehafvare John G. Linderoth, afled den 10 dennes i huvudstaden i sitt sjuttionionde år. Fru Linderoth var själf en af de första kvinnor i vårt land, som ägnat sig åt urnakeriyrket, och Sveriges urnakareförening såväl som Stockholms urnakaresocietet räknade henne som sin hedersledamot.

C. J. WINGÅRDH.

Den 13 dennes afled i Göteborg f. d. telegrafkommisariern *Carl Josef Wingårdh*, 73 år gammal. W. inträdde i telegrafens tjänst 1856, befordrades 1864 till kommissarie i Jönköping och 1880 i Linköping, där han 1889 blef pensionsmässig. Wingårdh var en kamrat med godt hjärta, en vänsäll person och en plikttrogen tjänsteman.

J. H. VIKBLAD.

Å Boxholms bruk hädankallades den 15 dennes apotekaren i Vestibble *Johan Herman Vikblad*, 83 år gammal. V. aflade apotekarexamen 1840. Efter att ha förestått apoteket i Karlsborg och en tid innehaft detsamma i Hjo, erhöll han 1866 privilegium å Vestibble i Upsala län. Under de senaste 10 åren var V. bosatt i Boxholm och vid sin död apotekarekårens nestor. Vikblads flärdfrja, vänsälla person och ungdomligt friska lynne förskaffade honom många tillgifna vänner, som uppriktigt dela de närmastes sorg.

VÅRA NYA DOMHAFVANDE. I.

M. J. TÄCKLIND.
Vätle, Ale och Kullings domsaga.

Hofrättsrådet G. RIBBING.
Upsala läns norra domsaga.

TH. EKSANDH.
Upsala läns södra domsaga.

Assessor A. H. ROOS;
Själévads och Arnäs domsaga.

B. A. H. NORDSTRÖM.
Norra o. södra Tjuströms domsaga.

Rev. sekr. E. T. MARCKS
von WURTEMBERG.
Södra Åsbo och Bjäre domsaga.

Rev. sekr. G. G. H. A. de MARÉ.
Torna och Bara domsaga.

A. SKOTTE.
Nättra och Nordingrå domsaga.

GODT NYTT ÅR

tillönska vi härmed alla dem, som under år 1900 stått i förbindelse med HVAR 8 DAG: mängden af läsare, hvilkas antal ytterligare stigit så att vår upplaga nått en efter svenska förhållanden *utomordentlig storlek*; alla dem som medverkat så i fråga om text som illustrationer och därmed bidragit att göra tidningen intressant, populär, påpasslig och omväxlande; till sist — men ingalunda minst — *kommissionärer* och andra, hvilka äro vår vakna och driftiga mellanhand till den stora publiken.

Dennas pretentioner på HVAR 8 DAG — såsom den stora illustrerade svenska tidningen *för alla* — skola vi naturligtvis på allt söka ytterligare tillfredsställa, i det angenäma medvetandet att HVAR 8 DAG efter endast 1 $\frac{1}{4}$ års tillvaro tillvunnit sig den svenska allmänhetens synnerliga bevägenhet.

Trots ökade kostnader å snart sagdt alla områden — redaktionsutgifter, papperskonto, arbetslöner o. s. v. — är HVAR 8 DAG tack vare *sin stora upplaga* i stånd att prestera ett innehåll af om möjligt ännu större intresse än hittills till det gamla priset:

5 KR. PR ÅR. 1.25 PR KVARTAL.

Vi upprepa vår hjärtliga nyårsönskan och tillägga ett tack till våra många vänner — hvilkas antal vi våga hoppas skall under det nya året ytterligare ökas.

REDAKTIONEN.